

Zondag 14 april 2024
derde van Pasen

Lezing uit de profetie, gesproken en gezongen:

- Micha 4,1

- 'Het zal zijn in het laatste der tijden': **lied 447**

- Micha 4,4-5

Evangelielezing: Johannes 21,15-24

*Lied: 'O Heer, blijf toch niet vragen': **lied 649, 1+2***

Overweging

De makers van het leesrooster hebben voor deze paaszon­dag vreemde lezingen bij elkaar gezet. Een heilsprofetie van Micha die je over the top zou kunnen noemen. En een pijnlijk gesprek tussen Jezus en Petrus. Wat hebben die met elkaar te maken?

Die woorden uit het Johannesevangelie – ze zijn tenenkrommend. Passend bij dat heftige lied dat we zongen: 'O Heer, blijf toch niet vragen. Gij weet dat ik U haat...'

Het zijn geen makkelijke gevoelens. Haat. Verdriet. Schaamte. Vergeving. En alles rond een vraag naar liefde. 'Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief?' Er is iets wat dit verhaal ons heel duidelijk vertelt: die nieuwe wereld van Micha is nog ver weg. Jezus volgen is niet eenvoudig. *Liefde* is niet eenvoudig. Je doet het niet zomaar even.

'Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief?' Vroeger dacht ik dat Petrus hier op het matje werd geroepen. De leerling die er vanaf het eerste begin bij was; die met drie anderen het vaakst wordt genoemd – die leerling ontkende dat hij een volgeling was, toen de grond hem te heet onder de voeten werd. Ik dacht dat Jezus hem hier een test afnam. Driemaal vraagt hij hem: hou je van mij? Het lijkt een motie van wantrouwen. Het lijkt of Jezus ervan overtuigd moet worden dat Petrus echt van hem houdt.

Maar het gaat hier niet om Jezus. Het gaat hier om Petrus. Petrus die in de evangelieverhalen staat voor ieder van ons.

Jezus heeft hem allang vergeven. Hij noemt hem 'zoon van Johannes'. Johannes – dat betekent: God is genadig. Hij zegt dat niet voor niets. Bij elke vraag die hij stelt herinnert hij Petrus aan Gods genade.

Jezus rekent hem onder zijn vrienden. Hij heeft waarschijnlijk nooit anders gedaan.

Maar kan Petrus die vergeving van Jezus aanvaarden? Het is misschien wel een van de moeilijkste dingen: vergeving ontvangen. Vergeving aanvaarden voor iets ergs wat je hebt gedaan. Vergeving die alleen tot je door kan dringen wanneer je ervoor openstaat. Werkelijk openstaan – kunnen we dat? Minstens even moeilijk is het om jezelf te vergeven. Jezelf weer te leren vertrouwen. Jezelf lief te hebben, ondanks die fout die je hebt gemaakt, ondanks de schaamte, de spijt, de wroeging. Daar kan een tijd overheen gaan. Het is niet een kwestie van het omzetten van een knop. Driemaal moet Jezus aan Petrus vragen: 'hou je van mij?' Driemaal – een volle tijd. Zo lang als maar nodig is. Als een mantra zal Petrus zichzelf te binnen moeten brengen: ik hou van hem. Ik hou van hem. Ik hou van hem. En hij zal zelf moeten ontdekken of hij de waarheid spreekt.

Zijn eigen ervaring leert hem: van een ander houden is niet eenvoudig.

Dat weten wij natuurlijk ook. We zongen ervan: hoe kunnen we elke unieke mens waarderen in zijn of haar eigenheid? Van een ander houden zoals die is, zonder hem of haar te willen vormen naar jouw beeld; zonder te bevoogden of te regeren...? We moeten het met vallen en opstaan leren. Liefde is gecompliceerd.

Jezus vertrouwt Petrus. Ondanks diens menselijke beperkingen. 'Weid mijn lammeren.' 'Hoed mijn schapen.'

Mensen hebben zich altijd om elkaar bekommerd. Hebben elkaar liefde willen geven. De meeste mensen deugen immers. Maar hoe doe je dat? Hoe doe je het goed?

Dia regentessen van het Oude Mannenhuis

De diaconie van de kerk heeft in de loop van de tijd veel gedaan. Het waren vaak adellijke dames die de leiding hadden over weeshuizen en armenhuizen. Zoals deze regentessen van het Oude Mannenhuis in Amsterdam. Ze regeerden met harde hand. Ze waren bevoogdend en paternalistisch. Armen hadden niets in te brengen. De kerkgang was verplicht.

Voor armen was het vernederend om bij de diaconie aan te kloppen. Wanneer je arm was, was dat het laatste redmiddel.

De rijke adellijke regenten en regentessen dachten het goed te doen. Ze deden hun werk uit liefde.

Maar op de manier waarop dat gedaan werd hebben we nu veel kritiek. Tegenwoordig doen we het anders. We zijn ervan overtuigd dat we nu beter omgaan met elkaar.

Maar hoe goed doen we het echt...? Hoe liefdevol is onze maatschappij? Hoe gaan we om met slachtoffers

van de toeslagenaffaire? Met mensen die zijn getroffen door aardbevingen in Groningen?

Het zou boeiend zijn te horen hoe over 100 jaar mensen terugkijken op ons en op hoe wij omzien naar elkaar, in ons eigen land – en elders in de wereld.

Zwarte dia

‘Hoed mijn schapen.’

Soms is het minder ingewikkeld. Zoals wanneer je in Georgië een paar weken druk bent met kinderen die blij met jou zijn. Kinderen die opbloeien door wat je hen komt brengen. Als je meehelpt een fijne plek voor hen te bouwen waar ze na schooltijd terecht kunnen. Als je hen een onvergetelijke vakantie bezorgt.

Maar daarna kom je weer terug en gaat je gewone leven weer door. Stap je weer terug in een situatie van welvaart en rijkdom. Annika noemde het één van de lastige kanten van de reis. Je komt terug en wilt iets blijven doen met de liefde die je hebt voor de kinderen. Met de verbondenheid die je voelt met hen en met Eliso en haar medewerkers. Maar hoe...? Dan wordt het gecompliceerder.

Stel dat je voor langere tijd naar Georgië zou gaan. Werken in de opvang van de kinderen. Er voor hen zijn. Je krijgt dan met andere krachten te maken. Met mensen die argwaan koesteren tegen jou als westerling. Met een overheid die onder Russische invloed iedereen wantrouwt die aankomt met geld uit het westen. Een overheid die organisaties die westers geld aannemen, als verdacht bestempelt. Waar doe je dan goed aan? Hoe help je Eliso? Hoe kun je er het beste zijn voor de kinderen?

Komende vrijdag organiseren we een maaltijd in de Eshof. ‘Nieuwe’ Hoevelakers zijn uitgenodigd om te komen eten samen met ‘oude’ Hoevelakers. Het doel is om elkaar te leren kennen. Om mensen die hier nieuw zijn komen wonen uit landen waar het niet veilig is en mensen die in Nederland zijn opgegroeid met elkaar in contact te brengen. Samen eten verbindt. Misschien maakt deze maaltijd het voor statushouders makkelijker om zich hier thuis te gaan voelen. En bekend maakt bemind: hopelijk draagt het samen eten bij aan begrip en aanvaarding, van weerskanten.

Zo’n eerste maaltijd is natuurlijk spannend en nieuw. Onwennig ook, want wat zeg je tegen elkaar? Maar het zal vast goed gaan. Iedereen zet zijn beste beentje voor. Eten en aankleding zijn goed verzorgd. Edwin zal voor muziek zorgen en een lied met ons zingen.

Hierna wordt het ingewikkelder. Hoe gaan we hiermee door? Krijgen we ook een tweede en derde en vierde keer de mensen enthousiast? Hoe kunnen we recht doen aan ieders eigenheid? Hoe voorkom je betutteling onder het mom van liefde; hoe leren we ook liefde te ontvangen en niet enkel liefde te geven? Hoe worden

de maaltijden een gezamenlijke verantwoordelijkheid en niet een liefdadigheidsproject?

En er zijn nog wel meer uitdagingen. Hoe gaan we ermee om, als er misschien mensen zijn die zeggen: leuk en aardig hoor, die maaltijden, maar wat doen jullie voor mensen die hier hun leven lang al wonen en die weinig contacten hebben en zich eenzaam voelen? Of wat zeg je tegen iemand die boos wordt vanwege al dit pampere van vluchtelingen, terwijl we hier intussen een huizenmarkt hebben die het voor jonge mensen onmogelijk maakt zelfstandig te gaan wonen? Dit lijken misschien extreme gedachten. Maar ze zijn het misschien niet...

Soms herken ik ze ook bij mezelf. Laatst nog. Op het journaal kwam een derdelander aan het woord: een vluchteling uit Oekraïne die geen Oekraïner is maar ergens anders zijn thuisland heeft. Hij zei iets over zijn rechten: dat hij vond dat het zijn recht was hier te mogen blijven. Daar heb ik dan toch wel moeite mee. Zie ik het verkeerd? Is het gebrek aan liefde?

Liefde is niet eenvoudig. Je doet het niet zomaar even. Als we onze liefde en goede bedoelingen onder de loep houden, blijken er rafelrandjes aan te zitten.

Zou dat de reden zijn waarom de oude kerk de woorden van Micha bij die van Johannes heeft gezet? Zodat we weten dat onze beperkte liefde niet het laatste woord heeft?

Het zijn woorden die je haast wel móet zingen – anders zijn ze te groot.

Het zijn geen triomfteksten. Ze zeggen niet: stil maar wacht maar alles komt goed. Maar in duisternis waar er geen uitzicht lijkt te zijn laten ze een licht branden. Ze laten de hoop niet ten onder gaan in de wanhoop. Ze zeggen: en tóch...

Muziek

Lied: ‘Voor ieder van ons een plaats aan de tafel’: lied 388; vers 1 solo, 2 t/m 5 allen